

חברים שהלכו לעולמם בשנה החולפת (תשפ"ה)

פרופ' שמואל אגמון

(תרפ"ב-תשפ"ה)

בכ"א באדר הלך לעולמו פרופ' שמואל אגמון, זקן חברי האקדמיה הלאומית למדעים, מראשוני המורים במכון איינשטיין למתמטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים ומגדולי החוקרים בעולם בתחום המשוואות הדיפרנציאליות החלקיות.

פרופ' אגמון נולד בשנת 1922 בתל אביב וגדל בירושלים. מגיל צעיר נמשך למתמטיקה, אך מצא זמן גם לשחמט (היה אלוף ירושלים לנוער) ולחברות ב"מחנות העולים". מלחמת העולם השנייה קטעה את לימודיו והוא התנדב לארבע שנים ב"בריגדה". עם השחרור השלים את לימודיו באוניברסיטה העברית והוזמן בידי פרופ' שלום מנדלברויט לעשות את הדוקטורט בסורבון שבפריז.

את עבודת הדוקטור שלו, שעסקה בתחום הפונקציות המרוכבות, השלים בשנת 1949, ולאחריה קיבל משרה באוניברסיטת רייס שבטקסס. ברייס עבר לתחום המשוואות הדיפרנציאליות החלקיות, ואיתו היה מזוהה כל חייו. מפגשיו עם גדולי האנליסטים פרופ' פיטר לקס ופרופ' לואי נירנברג, ובייחוד שיתוף הפעולה והידידות שרקם עם פרופ' נירנברג, השפיעו עליו עמוקות ועיצבו את דרכו המקצועית.

בשנת 1952 התקבל לאוניברסיטה העברית, היה חלוץ תחום המשוואות הדיפרנציאליות בארץ והעמיד תלמידים רבים. בשנת 1964 נבחר לחבר באקדמיה הלאומית למדעים.

מחקריו עסקו בתורה האיכותית של משוואות דיפרנציאליות ליניאריות מטיפוס אליפטי. בשנים 1959 ו-1964 התפרסמו עבודותיו פורצות הדרך ורבות ההשפעה עם פרופ' אברון דאגלס ופרופ' נירנברג, שבהן הוכללה תורת שאודר הקלאסית, העוסקת ברגולריות של בעיות שפה אליפטיות מסדר שני, למשוואות אליפטיות מסדר גבוה ואף למערכות של משוואות מטיפוס זה. לעבודות אלו, מהמצוטטות ביותר באנליזה מתמטית, יש גם כיום השפעה רבה על התורה המודרנית של המשוואות האליפטיות הליניאריות והאי-ליניאריות.

מאמצע שנות השישים עסק אגמון בתורה הספקטרלית ובתורת הפיזור של משוואות מטיפוס שרדינגר ופרסם עבודות בעלות חשיבות רבה במתמטיקה פיזיקלית. בעיקר קיבל הערכות מדויקות על אופן דעיכת פונקציות עצמיות של משוואת שרדינגר במונחים של מטריקה שהוא הגדיר והנקראת כיום מטריקת אגמון. עבודותיו הביאו להבנת הפיזור של פונקציית הגל עבור פוטנציאלים קצרי טווח ואף ארוכי טווח.

על עבודותיו קיבל את פרס ויצמן, פרס רוטשילד, פרס ישראל ופרס א.מ.ת. ספרו על בעיות שפה של משוואות דיפרנציאליות אליפטיות, שיצא ב-1965, היה לספר יסוד בתחום.

אגמון זכה להערכה רבה ברחבי העולם, ובקרב חבריו היה ידוע ברוחב אופקיו, בזיכרונו הפנומנלי, בצניעותו ובחוש ההומור שלו. הוא נישא ב-1947 לגליה ירדני, אך להוות התאלמן ב-1968. ב-1972 נישא בשנית, לנחמה דה שליט.

שמואל אגמון חווה מאורעות כבירים בחייו וזכה לאריכות ימים ולבריאות טובה.

יהי זכרו ברוך!

כתבו: פרופ' אהוד דה שליט מהאוניברסיטה העברית בירושלים ופרופ' יהודה פינצ'ובר מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, בסיוע חבר האקדמיה פרופ' אלכס לובוצקי.